

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Borgartún 29, 105 Reykjavík
Sími: 545 8800. Bréfasími: 545 8051
Netfang: nel@nel.is
Tilv.: 22120005

Ákvörðun nr. 25/2023

Þann 28. mars 2023 kom nefnd um eftirlit með lögreglu saman til fundar og tók eftirfarandi ákvörðun nr. 25/2023.

Málsatvik

Nefnd um eftirlit með lögreglu barst erindi frá [REDACTED], dags. 31. ágúst 2022. Í erindinu gerir [REDACTED] alvarlegar athugasemdir við rannsóknaraðferðir sýslumannsins á Bolungarvík árið 1997 á meintum ítrekuðum kynferðisbrotum gegn [REDACTED]. Stjórn rannsóknarinnar var hjá Rannsóknarlögreglu ríkisins en starfsmenn sýslumanna tóku skýrslur af meintum sakborningum í sínum umdæmum.

[REDACTED] lýsir meintum brotum í bréfi sínu til nefndarinnar en atburðir áttu sér stað árið 1997. Ekki þykja efni til að rekja atburði þá hér.

Forsendur nefndarinnar

1.

Nefnd um eftirlit með lögreglu starfar á grundvelli VII. kafla lögreglulaga nr. 90/1996, sbr. breytingar á þeim með lögum nr. 62/2016. Helstu verkefni nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 35. gr. a í nefndum lögum, eru að taka við kærum á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans annars vegar og taka við kvörtunum vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald hins vegar. Undir hið síðarnefnda falla kvartanir vegna háttsemi eða starfsaðferða sem ekki verða taldar refsiverðar en gætu meðal annars leitt til þess að lögreglumaður yrði áminntur í starfi eða æskilegar breytingar gerðar á starfsháttum og verklagi. Nefndin skal, sbr. 2. mgr. 35. gr. a, greina hvað felst í erindum sem henni berast og koma þeim til meðferðar hjá viðkomandi embætti.

Með vísan til framangreinds fellur það almennt ekki undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála, beitingu rannsóknarúrræða eða um ákvarðanir handhafa ákærvalds um það hvort rétt sé að gefa út ákæru í máli. Hlutverk nefndarinnar er hins vegar að taka afstöðu til þess hvort um sé að ræða ámælisverðar starfsaðferðir eða framkomu lögreglumanna við framkvæmd slíkra verkefna. Í því felst nánar tiltekið (og til dæmis) að taka afstöðu til þess hvort kvartað sé yfir því að háttsemi þeirra starfsmanna lögreglu sem að máli komu hafi ekki verið í samræmi við eðlilega starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir hafi að öðru leyti farið út fyrir það sem eðlilegt var í því tilviki.

2.

Undir valdsvið nefndarinnar fellur hvernig tilteknir þættir lögreglustarfsins eru framkvæmdir eða ef lögregla lætur hjá líða að sinna lögmætu hlutverki sínu, sbr. 2. gr. laga nr. 90/1996, þ.e. að gæta almannaoðryggis og halda uppi lögum og reglu, að leitast við að tryggja réttaröryggi borgaranna og stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir sem raska öryggi borgaranna og ríkisins, vinna að uppljóstrun brota, stöðva ólögmæta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð sakamála.

3.

Líta verður svo á að umkvörtunarefni varði meint brot í starfi og geti jafnvel fallið undir brot á almennum hegningarlögum. Rannsókn málsins fór fram árið 1997 eða fyrir 26 árum. Er sönnunarstaðan í málinu erfið sökum þess hversu langt er liðið frá hinu ætlaða broti. Þá er ljóst að jafnvel þó sök væri fyrir hendi af hálfu fyrrverandi sýslumanns á Bolungarvík, væri hún fyrnd, sbr. 1. mgr. 81. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Þá skal nefndin vísa erindum frá séu tvö ár liðin frá þeirri háttsemi sem kvörtunin lýtur að nema sérstakar ástæður mæli til annars, sbr. 5. tölul. 35. gr. a lögreglulaga. Með vísan til þess hversu langt er um liðið frá hinu ætlaða broti þykja engar sérstakrar ástæður mæla með því að það sé tekið til meðferðar.

4.

Í ljósi þess að liðnir eru áratugir frá því að meint brot áttu sér stað telur nefndin að vísa beri erindinu frá, sbr. 5. tölul. 35. gr. a. lögreglulaga nr. 90/1996.

Niðurstaða

Erindi [REDACTED] er vísað frá nefndinni.

Reykjavík, 28. mars 2023

Margrét Einarsdóttir
varaformaður

Kristín Edwald

Þorbjörg I. Jónsdóttir